

(मराठी रूपांतर)

- सूचना : (१) एकूण पाच प्रश्न सोडवा. प्रत्येक विभागातून कमीतकमी दोन प्रश्न सोडवा.
 (२) प्रत्येक प्रश्नास २० गुण आहेत.

विभाग १

१. (अ) मानवी उत्क्रांतीवर टीपा लिहा. १०
 (ब) अश्मयुगामध्ये आर्थिक क्रांतीचा पाया कशा प्रकारे रचला गेला ते स्पष्ट करा. १०
२. (अ) शहरीकरणाच्या जबाबदार घटकांचे विश्लेषण करा. १०
 (ब) संरजामशाहीच्या उदयाची सखोल चर्चा करा. १०
३. (अ) संगणक म्हणजे काय ? संगणकाच्या कार्यप्रणालीची सखोल माहिती द्या. १०
 (ब) विज्ञानाच्या विकासामध्ये कोणत्या प्रकारचा बदल घडून आला ? १०
४. (अ) औद्योगिक विकासामध्ये 'विज्ञान' आणि 'तंत्रज्ञान' यांची भूमिका स्पष्ट करा. १०
 (ब) सी. व्ही. रमण आणि जे. सी. बोस यांच्या शोधांची चर्चा करा. १०
५. खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टिपा लिहा :- २०
 (अ) प्राचीन सिंधू संस्कृती (ड) राष्ट्रीय सुरक्षितेतील तंत्रज्ञानाची भूमिका
 (ब) लेझर किरणांचा उपयोग (इ) अरबांची वैद्यकशास्त्रातील प्रगती.
 (क) अणूऊर्जा शांतता प्रक्रियेतील वापर

विभाग २

६. खालील विधानांवर विचार प्रणाली लिहा :- १०
 (अ) नैसर्गिक सं-साधनांचे वर्गीकरण १०
 (ब) नैसर्गिक साधन संपत्तीचे संरक्षण.
७. (अ) रोगांच्या साथी म्हणजे काय ? त्याचे नियंत्रण करण्याचे उपाय कोणते ? १०
 (ब) अणूऊर्जेच्या विकासातील मानवी आरोग्यावर होणारे दृष्परिणाम स्पष्ट करा. १०
८. (अ) विकासात्मक कार्यामध्ये 'स्वयंसेवी' संस्थांची भूमिका मांडा. १०
 (ब) पुढील विधानाशी आपण सहमत आहात का ? "शहरीकरणाबरोबर झोपडपट्टीची वाढ अपरिहार्य का आहे" ? चर्चा करा. १०
९. (अ) प्रदूषण म्हणजे काय ? प्रदूषणाच्या विविध प्रकारांचे वर्णन करा. १०
 (ब) 'हवा प्रदूषण' नियंत्रणाचे उपाय योजना सांगा. १०
१०. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा :- २०
 (अ) सामाजिक आरोग्य (ड) विकासात्मक प्रकल्पाशी निगडित समस्या
 (ब) वाळवंटीकरण (इ) जंगलतोड.
 (क) सामाजिक जनजागृतीच्या अभावाची कारणे

Con. 41-07.

JL-655

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. (1) Answer any five questions with atleast two from each section.
 (2) Each question carry 20 marks.

Section I

1. (a) Write a note on the evolution of man. 10
 (b) Explain how the Neolithic Revolution changed the economic foundation of existence. 10
2. (a) Examine the factors responsible for urbanisation. 10
 (b) Briefly discuss the emergence of feudal society. 10
3. (a) What is a computer ? Give a detail account for the various application of the computer. 10
 (b) How far did the Reformation assist in the development of science ? 10
4. (a) Review the role of Science and Technology towards industrial development. 10
 (b) Evaluate the achievements of C. V. Raman and J. C. Bose. 10
5. Write short notes (any two) :- 20
 (a) Indus Valley Civilisation
 (b) Uses of Laser
 (c) Peaceful uses of Atomic Energy
 (d) Technology for achieving National Security.
 (e) Contributions of Arab's to Medicine.

Section II

6. Comment on the following :-
 (a) Classification of natural resources. 10
 (b) Conservation of natural resources. 10
7. (a) What are epidemics and suggest some measures to control them ? 10
 (b) Trace the impact of nuclear development on human health. 10
8. (a) Analyse the role of NGO's in the development programme. 10
 (b) Do you agree with the statement that "Slums are inevitable with urbanisation" ? Discuss. 10
9. (a) What do you understand by "Pollution" ? Describe its various types. 10
 (b) Suggest the remedial measures to check the Air Pollution. 10
10. Write short notes (any two) :- 20
 (a) Public health
 (b) Desertification
 (c) Causes of lack of public awareness
 (d) Problems related to the development projects
 (e) Deforestation.

[TURN OVER